

Bilal
DOĞAN

bilal.dogan@yeniasir.com.tr

Ekonomide hareketli hafta

Güncel ekonomik veriler göz önüne alındığında dövizde, altında ve borsada süreli değişim yaşanıyor. Son verilere bir göz atalım...

USD/TRY: ABD'de önemli makro veriler takip edildi. Haftalık işsizlik maaşı başvurulan 228 bin ile beklentilerin (232bin) altında açıklandı. Diğer taraftan, çekirdek PCE aylık %0,2, yıllık %4,2 artış ile beklentilere paralel gerçekleşti. Ayrıca, kişisel harcamalar %0,8 (beklenti: %0,7), kişisel gelirler ise %0,2 (beklenti: %0,3) artış kaydetti. Bu ortamda piyasalarda risk istahı negatifken Dolar endeksinde (DXY) ve tahvil faizlerinde yükselişler takip edildi. Cuma sabaha bakiğinde vadeli piyasalar pozitif tarafa. ABD'de PMI verileri açıklanacak. Tarım dışı istihdam (beklenti 170bin), işsizlik oranı (beklenti %3,5), ortalama saatlik kazançlar (beklenti aylık %0,3, yıllık %4,4) ve inşaat harcamaları takip edilecek önemli veriler arasında.

Yurt içinde ise kredi derecelendirme kuruluşu Moody's, Türkiye ekonomisi için bu yıla ilişkin büyüme tahminini %2,6'dan %4,2'ye ve gelecek yıl için %2'den %3'e yükseltti. 400 seviyesinin altında hareket eden bes yıllık risk primimiz (CDS) olumlu sayılabilecek diğer nokta. **İstanbul Sanayi Odası** Türkiye imalat PMI verisini açıkladı. Temmuz'da 49,9 olarak açıklanan veri ağustos ayında 49 olarak gerçekleşti ve son 8 ayın en düşük seviyesine indi. Fiyatlamalar tarafında ise TCMB faiz kararları sonra 25,28 seviyesine kadar gerileyen Dolar/TL'de 26,85 seviyesinin geçilmesi halinde ivme kazanabilir. 26,55 seviyesi ise şimdilik yakın destek bölgesi olarak takip edilebilir.

MAKRO VERİLER

EUR/USD: ABD'de açıklanan haftalık işsizlik maaşı başvurulan beklentilerin hafif altında gerçekleşirken PCE verisi aylık %0,2, yıllık %4,2 artış ile beklentilere paralel gerçekleşti. Bugün de takip edilecek önemli makro veriler fiyatlamalara yön verecektir. ABD ve Avrupa'da PMI verileri takip edilecekken ABD'de tarım dışı istihdam ve ortalama saatlik kazançlar takip edilecek diğer önemli veriler.

Fiyatlamalar tarafında ise ECB toplantı tutanaklarında Eylül ayında faiz artırımına yönelik şahin tutumdaki mesajlara rağmen EUR/USD 1,09 seviyesi üzerinde tutunamadı. Şu sıralarda 1,0850 seviyelerinde hareket eden paritede geri çekilmeler halinde 1,08 seviyesi destek olarak öne çıkıyor. Yükseliş halinde ise 1,0890 aşılması gereken ilk direnç seviyesi.

Ons altın tarafında pozitif fiyatlamanın devam etmesi ile birlikte gram altında 1670TL seviyelerinde fiyatlamaların devam ettiğini görüyoruz. Açıklanacak tarım dışı istihdam rakamları dolar endeksi ve ons altın tarafında etkili olmasını beklediğimiz veriler olarak öne çıkarken değerli metale 50 günlük basit ortalaması 1651TL seviyesini önemli destek bölgesi olarak takip ediyoruz. Kur tarafında ise yatay pozitif fiyatlamaların etkisi sınırlı kalmaya devam ediyor.

İlk direnç noktası olarak 1670TL takip edilirken bu seviye üzerinde 1675TL ve 1680TL seviyeleri izlenebilir. Geri çekilmelerde ise 1660TL noktası ilk destek olarak takip edilebilir. Bu fiyatlamada altında ise 1655TL ve 1650TL diğer destek bölgeleri izleniyor olacak.

DİRENÇ SEVİYESİ

BIST100 endeksinin günü %0,14 yükselişle 7.917,93 seviyesinden tamamlandığı gözlemlendi. Bu aşamada 7.934,77 seviyesini PIVOT olarak değerlendirmekteyiz. Gün içinde yukarı yönlü hareketlerde ilk etapta 7.988,98 seviyesi öncelikli direnç seviyesi olarak takip edilebilir. Aşağı yönlü hareketlerde ise 7.863,72 seviyesi öncelikli destek seviyesi olarak yakından takip edilebilir. Son kapanış seviyesinin 5 günlük hareketli ortalamasının %1,58 üstünde olduğu dikkat çekmektedir.

BIST30 yakın vadeli sözleşme konunun günü %0,54 düşüşle 8.452,75 seviyesinden tamamlandığı gözlemlendi. Bu aşamada 8.470,33 seviyesini PIVOT olarak değerlendirmekteyiz. Gün içinde yukarı yönlü hareketlerde ilk etapta 8.540,67 seviyesi öncelikli direnç seviyesi olarak takip edilebilir. Aşağı yönlü hareketlerde ise 8.382,42 seviyesi öncelikli destek seviyesi olarak yakından takip edilebilir. Son kapanış seviyesinin 5 günlük hareketli ortalamasının %0,81 üstünde olduğu dikkat çekmektedir.

Veriler iyimser havayı tam desteklemiyor

Güldağ: İTO ağustos enflasyonu yüzde 8,8 geldi. TÜİK tarafında beklenti yüzde 7 civarında şekilleniyor. Hem yıllık yüzde 3,8'lik büyüme, hem de ilk çeyreğe göre yüzde 3,5'lik büyüme beklentilerin üzerinde. Tüketim yine lokomotif...

Ağaoğlu: İç talep kaynaklı büyüme aslında enflasyon endişesine dayanıyor. Öne çekilmiş talepten kaynaklanıyor. İşin kötü tarafı enflasyon kendi kendini besleyen bir süreç haline geldi. Son İTO enflasyon verisinde gördüğümüz hikaye tamamen bundan kaynaklanıyor.

Güldağ: Yeni ekonomi yönetimi ekonomiyi haydi soğutmayacağına demeyeyim ama kesinlikle ısıtmamaya çalışıyor. Zorunlu sıkılaşma uyguluyor. 'Aman döviz kaçış olmasın' diye. Ama görünen KKM dönüşlerinde yatırımcılar kısmen de olsa döviz geçti. Merkez Bankası rezervlerinin geçen hafta 5 milyardan fazla azalmasında etkili oldu.

Ağaoğlu: Enflasyonla mücadelede sağlıklı olmayan yöntemler ve getirilen kısıtlar dönüp dolaşıyor üretim tarafını olumsuz etkiliyor.

Güldağ: Ödemeler dengesinde sıkıntı sürüyor. Bu da şirketlerin finansmana erişiminde fren etkisi yapıyor.

Ağaoğlu: Üretim tarafı hem finansmana erişemiyor hem de hızlı gelen talebe yetişemiyor. Bu da kendi içinde enflasyon doğuruyor. Teorik olarak iç talep büyümeyi destekliyor gibi görünüyor ama

Ekonomist Ali Ağaoğlu ve gazeteci Hakan Güldağ bu hafta Şans Sohbetleri'nde büyüme ve enflasyon rakamlarını değerlendirdi. İkili, iç taleple büyümenin önümüzdeki dönemde faiz ve kur seviyeleriyle ekonomiyi nasıl etkileyeceğini tartıştı.

iç taleple büyüme bizim başımızda enflasyon gibi çok büyük bir belaya dönüştü. Bunun olumsuz etkilerini önümüzdeki dönemde daha çok hissedeceğimizi düşünüyoruz.

Güldağ: İSO'nun açıkladığı ihracat iklim endeksi negatifte. Keza imalat endeksi de 49'a indi. Dış talep zaten sınırlı, iç talep de tüketici kredileri baskılanarak kısıllacaksa, büyüme ikinci yarıda görece yavaşlayacak. Buna rağmen enflasyon da yüksek kalacak. Bu da Merkez Bankası'na faiz artırmaya zorlayacak. Yüksek enflasyonda kurları, 750 baz puan artışa rağmen gelinen seviyede tutmak mümkün değil. Kurlar yükseldikçe de enflasyonla mücadele zora giriyor.

Ağaoğlu: Zaten bu enflasyonun bir kısmı kurdan geldi. Büyüme ile ilgili endişelerin artmasının bir sebebi de bu. Son gelen enflasyon oranından sonra, daha önce yaptığımız hesaba göre, kur seviyesi çok daha yukarı gidiyor.

Güldağ: 36 civarı demiştin. **Ağaoğlu:** Bu da yeni bir kur riski oluşturuyor. Hepsi birlikte yatırım ve üretim tarafını vuruyor. Hem yeni yatırım yapılmasına ket vuruyor, hem de finansman sıkıntısı nedeniyle cari üretim kapasitesinin kullanılmasını azaltıyor.

Güldağ: Özellikle dördüncü çeyrekte yavaşlama iyice hissedilebilir. Otomobil piyasası dahil, bir durgunlaşma eğilimi var. Perakende de tablo durgunlaşma yönünde değişiyor. Veriler ve reel sektördeki eğilimler, son dönemde piyasada oluşan hayli iyimser havayı pek destekliyor gibi görünmüyor.

Ağaoğlu: Ben de gelişmelerin önümüzdeki dönemde büyümeyi olumsuz etkileyeceğini düşünen taraftayım.

Şans
Sohbetleri'ni
QR kodu
taratarak
izleyebilirsiniz

■ KKM'nin muhasebede zarar yazmaması fakirleştiğimiz gerçeğini değiştirmiyor

Güldağ: Kur korumalı mevduat yatırım gündeminin hatta ekonomi gündeminin tepesinde kalmaya devam ediyor. Gördüğüm müthiş bir faiz yarışına yol açmadı. Nisandaki oranlar dahi yok. Bu arada, bir de nur topu gibi bir tartışmamız oldu. KKM'nin Merkez Bankası'na maliyeti var mı, yok mu diye...

Ağaoğlu: Olayın ne olduğundan başlayalım. KKM nasıl çalışıyor? Kur şu anda 26,5 diyelim. Siz bugün dövizinizi 26,5'tan 3 aylığın bankaya satıyorsunuz, banka Merkez Bankası'na satıyor. Banka size karşılığında yüzde 40 faiz veriyor. 3 ay sonra vadesi dolduğunda eğer yüzde 40'a bağlanmış olan mevduatınızın toplam rakamı o çünkü kur seviyesinin altındaysa aradaki farkı MB size ödüyor. Üzerindeyse yani kur düşük kaldıysa Merkez Bankası kimseye birşey ödemiyor.

Güldağ: O zaman Ege Cansen hocamız gibi iktisatçılar 'KKM'nin Merkez Bankası'na maliyeti sıfırdır' demektedir...

Ağaoğlu: Normal koşullar altında KKM eğer gerçekten amacına uygun kullanılmış olsaydı, rezerv artırmak için kullanılmış olsaydı, bu durumda MB satın aldığı döviz tutacaktı. Kur da yükseldiği için, kendi değerlendirme farkıyla rahatlıkla KKM'deki kur farkını ödeyebilir hale gelecekti. Ama bize öyle olmuyor. Geçen hafta 5,3 milyar dolar satıldı.

Güldağ: Onun bir kısmı, ihracatçının Merkez Bankası'na dövizini zorunlu yüzde 40 satışından kaynaklanıyordur hiç şüphesiz. 3-5 milyar dolar satıldı diye kurlar durmaz.

Ağaoğlu: Asıl önemli bir kısmı KKM dönüşleri için bankalara sağlanan döviz. Başka bir yerden aldığı Merkez Bankası, piyasaya sattı. Bunu hep yaptık. 120 milyar dolarlık KKM'nin her gelen 1 dolar piyasaya satılmış durumda nerdeyse. 50 milyar dolarla bağlanan rezerv hesabı bugün 65 milyar dolar eksiye gelmezdi. Merkez Bankası 'para basarak' aradaki farkı kendi bilançosundan bir şekilde

verdi. 26 liradan aldığı 29 liraya çıktığında aradaki faiz farkı karşılamadığı zaman Merkez Bankası, 26'dan aldığı 26'dan piyasaya satıyor. 29'a çıktığında aradaki farkı bir yerden yaratıp vermesi lazım. Teknik olarak, piyasaya inanılmaz bir likidite boca etmiş oluyorsunuz. Bir zarar yok dediğiniz şey, çok net bir zarardır. Piyasaya fazla kaynak artardığınız için bu bize enflasyon olarak geri dönüyor. Bunu zarar olarak göstermeyen Merkez Bankası hepimizin cebinden enflasyon olarak alıyor ve alm gücümüz düşüyor. Çok tartışılacak bir taraf yok. Muhasebede zarar yazmıyor olması hepimizin fakirleştiği gerçeğini değiştirmiyor. 70 milyar dolar artı rezervimiz olması gerekirdi aksi halde. Öteyereye közdüğümüz sorunu daha da büyüttük.

Güldağ: Gördüğüm iktisatçıların finansçıların bakışları farklı konuya. Bildiğim ise KKM ile sistemin yapısı biraz daha bozuldu. Toparlanmasa zor olacak.

■ Emtiada baskı var

Güldağ: Çin ekonomisinden çok iyi haberler gelmiyor.

Ağaoğlu: Çin, emlak problemini çözmek için borsaya ciddi yasaklar getirdi. Doğrudan müdahaleler ile düzenlemeler yapıyorlar.

Güldağ: Bu önlemler Çin'i hızla toparlar mı?

Ağaoğlu: Emin değilim. Yuanın dolar karşısında değer kaybediyor olmasından endişe edip zorunlu karşılıktan 200 baz puan indirdi. Kur yükselmesin diye...

Güldağ: Özellikle petrolü nasıl etkiler?

Ağaoğlu: Rusya'ya ekstra üretim yapmayacağı'mı diyor. Suudi Arabistan da... Ülkeler üstü manipülasyon sürüyor, petrol fiyatları da yüksek kalmaya devam ediyor.

Güldağ: FED tarafında bir faiz artışı gelirse...

Ağaoğlu: Bu ay FED'ten bir faiz artışı beklemiyorum. ABD 10 yıllıklan geniledi. O da yeni bir artış gelmeyeceğini gösteriyor.

Güldağ: Kasım'da artış gelir deniyordu ama o ihtimal de yüzde 30'a düştü.

Ağaoğlu: Faizler yüksek kalmaya devam edecek bu da emtia tarafındaki baskıyı sürdürecektir. Değerli metallerde de bundan görülecektir. Değerli metallerde de bundan görülecektir. Petrolde 86,60 seviyesi üzeri yukan gitme ihtimalini artıracak bir seviye. 1,947 dolar seviyesinden kapanış olmadıkça süreçte altında geri çekilme beklerim. 24,75 seviyesi altındaki bir günüş kapanışı da yükselişin sınırlı kalacağını söylüyor bana.

■ Borsada 3.20 \$ kritik seviye

Güldağ: Enflasyon yükselmeye devam ederken ve de kurlar üzerinde baskı artarken borsa nasıl bir performans gösterir?

Ağaoğlu: Borsada daha önceki 3,20 dolar endeks tahminim devam ediyor oraya gelmedik. Kur tarafındaki olası hareketler nedeniyle nominal TL bazında çok daha yüksek endeksler görülebilir.

Güldağ: Yüksek enflasyon da borsayı cazip kılmıyor mu?

Ağaoğlu: Enflasyon piyasaya yeni alıcı getirir, ister istemez bu şirketlerin gelirleri de yukarı çıkacağı için yeni fiyattamaları konuşuyor olabiliriz. Ancak 3,2 dolar seviyesi hala da kritik bariyer.

Güldağ: Şu işi tam bir anlatsana neden kritik?

Ağaoğlu: TL bazında yüksek olabilir ama borsada şu anda olduğumuz yer 2,99 dolar. Bu yükseklik kurdaki artışlar reel anlamda değeri yansıtmadığı için bir tartışma var. Nominal TL bazında endeks yukarı çıkmaya devam ediyor olabilir ama benim için borsa rekor kırdı denince ben hep 5,1 dolar geçti mi diyorum. O zaman rekor olur. Enflasyon borsa için iyi görünüyor ama gerçek bir iyilik değil. Reel anlamda getiri sağlamanın zor haline geldiği seviyelerdeyiz. Piyasa profesyonelleri arkadaşlarımızdan aldığım bilgiyi paylaşayım: Borsa fiyattamalarıyla, birleşme ve satın alma fiyattamaları arasındaki fark hayli açılmaya başlamış. Bu şu demek: satın almalar halen daha 8-9 yıllık getiriyi hesaplanırken, borsa 12-13 ile hesaplanıyor. Bu farkın açılması şunu getirir: borsadaki fiyattarı sürdürülmesi çok mümkün değil tersine gerçek ilgi gören satın almalar, 8 diyelim, borsa da 12 de yıllık kazancına denk fiyattamalarla alınıp satıldığını var sayalım. Buradaki 8-12 ye çıkmıyor. Gerçekten parayı şirkete satın almak için ödeyenler, 12 yıllık getirisini ödemiyorlar. 8 yıllık getirisini ödüyorlar. Borsadaki benzer şirketler 12 ile işlem gördüğünde satılmaya aday bir şirket yukarı çıkmasını istese bile yukarı çıkmıyor. Ne yapıyor o zaman.

Halka arz ediyor. Arz ettiğinde 12 çarpanla pahalı satıyor. İrrasyonel fiyattamalar doğru geliyor. Borsa adına risk ifade ediyor.

TRADE'F 2023 iş insanlarını bir araya getirdi

TRADE'F 2023 Ortadoğu ve Afrika ülkeleri ile Türkiye'de bulunan iş insanlarını bir araya getirdi. Fuar 3 Eylül Pazar günü saat 17.00'ye kadar açık olacak.

İstamonu Fuarçılık tarafından ilki geçen sene Kastamonu'da düzenlenen TRADE'F fuarının bu yıl ikincisi İstanbul'da düzenlendi. Uluslararası katılımcı ve ziyaretçilerin olduğu karma ticaret fuarında, kamu kurumlarının yanı sıra eğitim, turizm ahşap, bilişim, çevre, enerji, elektrik, gıda, inşaat, makine, maden, mimarlık, otomotiv, plastik, sağlık, tarım ve tekstil gibi sektörlerde faaliyet gösteren firmaların ürünlerini sergiliyor. İş geliştirme platformunun oluşturulduğu TRADE'F2023 Fuarı'nda uluslararası ziyaretçiler yerli üreticilerle işbirliği yapma fırsatı yakalıyor. Ticaret odaları, kalkınma ajansları, özel kurum ve kuruluş ve iş dünyası demeklerinin birlikte hareket ettiği TRADE'F2023, ülke adına tanıtım ve iş forumu olma özelliği taşıyor. Fuarın resmî açılış programı Afganistan Ankara Büyükelçisi Amir Muhammed Ramin, Bağcılar Belediye Başkanı Abdullah Özdemir, Darıca Belediye Başkanı Muzaffer Bıyık, Kızıltepe Belediye Başkanı Abdullah Şahin, Pınarbaşı Belediye Başkanı Şenol Yaşar, Sultangazi

Belediye Başkanı Abdurrahman Dursun, **İstanbul Sanayi Odası** Meclis Başkanı **Ender Yılmaz**, İstamonu Fuarçılık Yönetim Kurulu Başkanı Hüseyin Karadeniz ve çok sayıda davetlinin katılımıyla gerçekleşti.

Açılış programında konuşan Afganistan Ankara Büyükelçisi Amir Muhammed Ramin, "Ticareti geliştirmek için bu fuar çok önemli. Dost ve kardeş ülkeleri bir araya getiriyor, buna ihtiyacımız var. Afganistan'da fuara katılım var. Talep her geçen gün artıyor. Daha güçlü işbirliği ve daha güçlü ticaret hedefliyoruz" dedi.

Bağcılar Belediye Başkanı Abdullah Özdemir, "Bağcılar ilçesi ticaretin kalbinin attığı bir ilçe. Türkiye ihracatının yüzde 3'ünün yapıldığı bir ilçeyiz. İlçemiz yatırımlarla önemli konuma geldi. Bu potansiyeli geliştirmek için elimizden gelen gayreti gösteriyoruz. Fuarda Kastamonulu hemşerilerimizin önemli görevler aldığını gördük. Bundan sonra bu gibi iş fırsatlarının olduğu ticaretin geliştirilmesine

katkı sağlayan organizasyonların artarak devam etmesini istiyoruz" ifadelerini kullandı.

İstanbul Sanayi Odası Meclis Başkanı **Ender Yılmaz** ise "Fuarlar farklı bölge ve kültürden insanları bir araya getiriyor ve ticarete olanak sağlıyor. Ekonomik hayatın gidişatına değer katmak, üretim ve ihracat odaklı ekonomi politikasına katkı açısından da önemli. Fuarın yanı sıra ziyaretçiler bölgeye ulaşım, konaklama, alışveriş gibi turizm açısından da ekonomiye katkı sağlıyor. TRADE'F2023'ün hayırlı olmasını diliyorum" diye konuştu.

İstamonu Fuarçılık Yönetim Kurulu Başkanı Hüseyin Karadeniz ise, "Türkiye, Ortadoğu ve Afrika ticaretinde önemli bir adım olarak değerlendirilen, Türkiye'de 444 fuar arasında bulunan ve 4 genel fuardan biri olan TRADE'F2023, ülkelerin yeni ticaret kanalları oluşturmak için dünyanın en zengin coğrafyalarından olan Ortadoğu ve Afrika ülkeleri ile Türkiye'de bulunan iş insanlarını bir araya getirdi. Bu fuar Afrika ve Ortadoğu ile ticaretimizin gelişmesine önemli katkılar sağlayacak. Ülkemizin tanıtımına katkı sağlayacak fuar, aynı zamanda iş forumu özelliği de taşıyor" dedi. Fuar 31 Ağustos - 3 Eylül tarihlerinde ziyaretçilerini bekliyor olacak. (İHA)